

Perspectiefnota 2019

28 juni 2018

‘Samen maken we Alblasserdam’
Sporen richting 2019-2022

Inhoudsopgave Perspectiefnota 2019

1. Inleiding	3
1.1 Relatie Samenlevingagenda	3
1.2 Randvoorwaarden	5
2. Algemeen financieel perspectief	7
2.1. Uitgangspunten Begroting 2019	9
2.2. Algemene uitkering	10
2.3. Gemeenschappelijke regelingen	10
2.4. Autonome ontwikkelingen	13
2.5. Ambities Samenlevingsagenda	17
2.6. Risico's en kansen	22
3. Uiteenzetting financiële positie	24
4. Van Perspectiefnota naar begroting	27
4.1 Financieel perspectief 2019-2022	27
4.2 Programma's	28
4.3 Planning	28

1. Inleiding

Voor u ligt de Perspectiefnota voor de periode 2019 tot en met 2022. Een bijzondere Perspectiefnota (PPN) om twee redenen:

- deze PPN bevat een eerste financiële vertaling van de Samenlevingsagenda 2.0.
- de financiële verhoudingen tussen Rijk en gemeenten veranderen deze periode wezenlijk

Gemeenten krijgen er enerzijds veel geld bij van het Rijk. Anderzijds staan gemeenten ook voor grote ambities (zowel lokaal als vanuit het Interbestuurlijk Programma) en risico's (tekorten sociaal domein) die vanuit deze gelden gefinancierd moeten worden. Deze ontwikkelingen vragen om een integrale afweging tussen lokale en regionale ambities enerzijds en de beperkte beschikbare middelen anderzijds. Een solide financieel beleid is noodzaak om onze gezonde financiële positie te behouden.

Deze Perspectiefnota heeft als thema:

‘Samen maken we Alblasserdam’ - sporen richting 2019-2022

Deze Perspectiefnota markeert het begin van een nieuwe bestuursperiode. Onder de noemer van het coalitieakkoord "Samen maken we Alblasserdam" wordt voortgebouwd op de afgelopen vier jaar. De samenwerking met inwoners, ondernemers en organisaties wordt met een nieuw elan verder opgepakt.

1.1 Relatie Samenlevingsagenda

Het coalitieakkoord wordt breder met de raad, inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners verder uitgewerkt in een nieuwe Samenlevingsagenda. De Samenlevingsagenda 2.0 is een dynamisch document en bevat de inhoudelijke beleidskeuzen voor de komende collegeperiode.

De eerste uitwerking van de nieuwe Samenlevingsagenda en de Perspectiefnota zijn parallel tot stand gekomen. In de Perspectiefnota 2019 is een eerste financiële indicatie verwerkt van de sporen van het coalitieakkoord. Voor deze financiële uitwerking verwijzen wij naar hoofdstuk 2. In de begroting 2019 zullen deze effecten verder financieel worden vertaald.

Langs vijf sporen op weg

Er wordt in de komende collegeperiode langs vijf sporen werken aan een Alblasserdam waar het nog prettiger wonen en werken is. Die sporen zijn: Actiever en zorgzamer, Buiten beter, Beter wonen, Bereikbaarder en Ondernemender.

Spoor 1: Actiever en zorgzamer

"Gezond en actief meedoen in de samenleving, met keuzevrijheid voor mensen op een voor hen passende manier, met een centrum als ontmoetingshart van het dorp en met actieve, goede zorg, cultuur- en sportaanbod. Jong en oud voelen zich welkom in Alblasserdam en voelen zich op hun plaats in ons dorp."

Spoor 1:

- *Versterken centrumfunctie: om ontmoeten mogelijk te maken, is een fysieke plek van belang.*
- *Meedoen in de samenleving: door mensen actief bij de samenleving te betrekken, krijgen zij de kans op eigen wijze bij te dragen aan de gemeenschap. Hierbij krijgen mensen heel nadrukkelijk het stuur in eigen hand.*
- *Gezond in Alblasserdam: door aan de voorkant van problemen te komen, voorkomen we dat mensen een zwaar beroep moeten doen op de vangnetten van de zorg en zich volwaardig lid van de gemeenschap voelen. In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte, maar als het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. Het raakt daarom preventie, meedoen, gezondheid, sport, geluk etc.*

Spoor 2: Buiten beter

"Een omgeving die merkbaar toegankelijker, veiliger, groener en schoner is voor iedereen."

Spoor 2:

- *Schoner: Wij gaan actief inzetten op een schone leefomgeving en anticiperen op gevaren die vanuit deze leefomgeving op ons af komen.*
- *Veiliger: Bij samen leven, horen ook grenzen en goede afspraken, die wij met elkaar maken en bewaken.*
- *Kwaliteit buitenruimte verbeteren: Alblasserdam is een aantrekkelijke plek om te zijn, waarbij we een goede balans zoeken tussen 'groen en grijs'.*

Spoor 3: Beter wonen

"We willen de kwaliteit van wonen verbeteren voor starters, doorstromers en senioren, met een meer divers en duurzamer woonaanbod in ons dorp."

Spoor 3:

- *Bijdragen aan energietransitie: Wij vinden het belangrijk zorgvuldig om te gaan met onze energiebronnen. Waar mogelijk, zullen wij het gebruik van duurzame energie en maatregelen om gebruik van energie te beperken, ondersteunen.*
- *Blijven in Alblasserdam: Bij verschillende levensfasen, horen verschillende woonbehoeften. Wij vinden het belangrijke dat mensen van alle leeftijdscategorieën zich thuis voelen in Alblasserdam.*
- *Verbeteren woningaanbod: Om voor iedereen die hier wil wonen, een plek te creëren, gaan we inzetten op het bouwen van (nieuwe)woningen die passen bij de behoeften van onze (nieuwe) inwoners.*

Spoor 4: Bereikbaar

"We willen een beter bereikbaar dorp."

Spoor 4:

- *Verbeteren positie Alblasserdam in OV: Waar mogelijk vragen wij aandacht voor en dragen wij bij aan een betere bereikbaarheid van en naar Alblasserdam met het openbaar vervoer.*
- *Bereikbaarheid regionaal: Alblasserdam is goed bereikbaar, maar kan nog beter ontsloten worden.*
- *Bereikbaarheid lokaal: In Alblasserdam stimuleren we doorstroom van verkeer zodat iedere plek binnen de gemeente goed bereikbaar is.*

Spoor 5: Ondernemender

"We willen meer inwoners aan het werk hebben; goede scholingsmogelijkheden in de regio; duurzame en kansrijke ondernemers met open armen ontvangen en goed faciliteren om hun werk gezond en effectief te kunnen doen in en voor Alblasserdam."

Spoor 5:

- *Betere aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt: Wij willen een betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt realiseren zodat meer mensen in Alblasserdam aan werk geholpen kunnen worden*
- *Versterken ondernemersklimaat: Wij willen Alblasserdam aantrekkelijk maken voor bedrijven en ondernemingen omdat dit de werkgelegenheid en voorzieningenniveau van het dorp verhoogt.*

1.2 Randvoorwaarden

Organisatie

Om onze ambities uit te voeren zien we de noodzaak om te veranderen van beheersorganisatie naar ontwikkelorganisatie. Dat vraagt uitbreiding van advies- en uitvoeringskracht. Daarnaast vinden we de ingezette route die de organisatie wendbaar en vitaal maakt en houdt, zoals *duurzame inzetbaarheid, kennis borgen, van buiten naar binnen, kwaliteit op orde, ruimte voor ontwikkeling*, belangrijk. Deze noodzaak, samen met een aantal autonome ontwikkelingen, maakt dat in deze Perspectiefnota een claim is opgenomen voor versterking van de organisatie.

Regio

Alblasserdam is een dorp in de regio, met de samenwerking in de Drechtsteden, de samenwerking op het niveau van Zuid-Holland Zuid, en de verbinding met de gemeente Molenlanden (Molenwaard en Giessenlanden). De in 2011 vastgelegde visie van Alblasserdam op de samenwerking met en positie in de Drechtsteden blijft leidend voor de aankomende periode. En dat betekent, in dezelfde termen als in 2011: Alblasserdam bestuurlijk zelfstandig, behouden en versterken van de Alblasserdamse identiteit en schaal, borgen van de korte afstand tussen samenleving, bestuur en medewerkers, hoog in het vaandel houden van de nabijheid en kwaliteit van voorzieningen, en zo doelmatig en effectief mogelijk omgaan met middelen. De goede samenwerking met de gemeenten Molenwaard en Giessenlanden (Molenlanden) is voor ons belangrijk en zetten we de komende periode voort. Ook onze goede contacten met de provincie, die we zelf en via de Drechtsteden onderhouden, zijn waardevol voor onze dossiers en bestuurskracht.

Solide financieel beleid

Wij staan voor een solide financieel beleid en hebben daarbij te maken met landelijke en regionale ambities en onze eigen ambities. Wij noemen:

- De brede koppeling van het gemeentefonds aan de rijksuitgaven inclusief de zorgkosten.
- De overheveling van de integratie-uitkeringen voor de drie decentralisaties wet maatschappelijke ontwikkeling, jeugdzorg en participatiewet naar de algemene uitkering.
- Oplopende tekorten in het sociaal domein.
- Afschaffen precario op kabels en leidingen vanaf 2022.
- Ambitie om de woonlasten gelijk te houden of te laten dalen.
- De economische crisis is voorbij waardoor de economie weer op gang komt. Ontwikkelaars zien weer kansen waardoor wij van beheergemeente weer volop ontwikkelingen zien ontstaan. Als gemeente zullen wij wendbaar en vitaal moeten zijn om mee te kunnen bewegen op het ritme van de samenleving.

Deze ontwikkelingen vragen om bijstelling van en/of nieuwe financiële kaders en keuzes in de komende collegeperiode. Een aantal kaders zijn al verwerkt in deze PPN en een aantal kaders zal samen met de gemeenten en GR'en waar wij mee samenwerken nog verder uitgewerkt moeten worden. Wij denken onder meer aan:

- Het kader rijksbudget is kaderstellend dat wij in de collegeperiode 2014-2018 hebben gehanteerd voor de 3 decentralisaties kan niet "zondermeer" worden toegepast omdat de integratie-uitkeringen opgaan in de algemene uitkering en niet meer afzonderlijk zijn te volgen.
- De brede koppeling van het gemeentefonds aan de rijksuitgaven, maar ook de tekorten in het sociaal domein brengen een hoger risicoprofiel met zich mee.

- Dit vraagt naast incidenteel weerstandsvermogen ook om een structurele buffer in de begroting in te bouwen om risico's te kunnen opvangen.
- Het afschaffen van de precario op kabels en leidingen en het 'structurele' deel van de tekorten in het sociaal domein moeten binnen een structureel sluitende begroting worden opgevangen.
- Met onze GR'en hebben wij afspraken over Trap op Trap af (GRD) en solidariteit (bijvoorbeeld op inkomensondersteuning, WMO en jeugdhulp). Deze afspraken zijn gebaseerd op de financiële verhoudingen tussen gemeenten en Rijk uit de vorige collegeperiode. De wijzigingen in de financiële verhoudingen tussen gemeenten en het rijk vragen zeker richting de begroting 2020 ook een heroverweging en/of herijking van de afspraken met onze GR'en. In 2018 zullen deze afspraken nader moeten worden uitgewerkt.

In deze PPN zijn een aantal nieuwe kaders als verwerkt:

- Nieuw vertrekpunt kaderstellend rijksbudget sociaal domein: zie hoofdstuk 2.4
- Structurele post onvoorzien verhoogd naar € 100.000: zie hoofdstuk 2.4

Vooraf de afspraken met onze GR'en en de andere deelnemende gemeenten (zoals Trap op Trap af en solidariteit) zullen in de loop van 2018 verder moeten worden uitgewerkt in aanloop naar de begroting 2020.

2. Algemeen financieel perspectief

In dit hoofdstuk informeren wij u over het algemeen financieel perspectief. We starten met een overzicht van de veranderingen ten opzichte van de Begroting 2018 en het Meerjarenperspectief 2019-2022.

Het financiële meerjarenperspectief 2019-2022 ziet er als volgt uit:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
Geraamd resultaat Begroting 2018	3	7	8	72
PPN 2019 (incl. 1^e Burap 2018):				
Algemene uitkering	1.548	1.914	2.166	2.469
Gemeenschappelijke regelingen	-/- 520	-/- 590	-/- 635	-/- 650
Overige autonome ontwikkelingen	-/- 630	-/- 467	-/- 454	-/- 1.128
Ambities samenlevingsagenda	-/- 980	-/- 960	-/- 940	-/- 940
Inzet bestaande budgetten lopende Samenlevingsagenda en Sociaal Domein en algemene reserve	583	181	248	92
Totaal mutaties PPN 2019	1	78	518	-/- 157
Geraamd resultaat PPN 2019	4	85	526	-/- 85

Voor een goed beeld van het financieel meerjarenperspectief is naast het geraamd resultaat ook inzicht nodig in het onderscheid tussen incidenteel en structureel resultaat. Het structureel resultaat geeft weer of er sprake is van een 'structureel sluitende begroting'.

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
Structureel resultaat Begroting 2018 (A)	497	90	148	72
Mutaties resultaat PPN 2019:	1	78	518	-/- 157
- mutatie precario kabels en leidingen vanaf begroting 2019 incidenteel	-/- 575	-/- 575	-/- 575	-
- overige mutaties incidentele baten en lasten (incl. mutaties reserves)	-/- 606	-/- 83	140	-
Mutaties structurele baten en lasten in PPN 2017 (B)	-/- 1.180	-/- 580	-/- 197	-/- 157
Structureel resultaat PPN 2019 (A + B)	-/- 683	-/- 490	-/- 49	-/- 85

Zoals in de Begroting 2018 al aangekondigd, moeten wij deze collegeperiode als gevolg van het afschaffen van precario op kabels en leidingen het wegvallen van een 'structurele' opbrengst van € 575.000 opvangen. Dat is nog los van de uitdagingen om de tekorten op het sociaal domein op te vangen binnen de nieuwe financiële verhoudingen met het Rijk. Wij staan een solide financieel beleid voor, maar moeten ook realistisch zijn. Het opvangen van het wegvallen van structurele opbrengsten van deze omvang vraagt ook tijd. In de jaren 2019 tot en met 2021 kunnen wij deze opbrengsten nog realiseren, maar zijn ze 'incidenteel' van aard. Vanaf het jaar 2022 is het niet meer toegestaan om de precario op kabels en leidingen op te leggen. Wij stellen voor om de collegeperiode 2018-2022 te benutten om het wegvallen van de structurele opbrengsten uit precario op kabels en leidingen op te vangen binnen de volgende financiële kaderstelling:

- In de jaren 2019 tot en met 2021 streven wij naar een sluitende begroting, maar staan wij een geraamd structureel resultaat toe van maximaal € 575.000;
- Vanaf het jaar 2022 dient de begroting ook structureel sluitend te zijn.

Vooralsnog is in deze Perspectiefnota sprake van tekorten in de jaren 2019 en 2020. Dit wordt vooral veroorzaakt door:

- Hogere gemeentelijke bijdragen aan onze gemeenschappelijke regelingen.
- Het opnemen van de ambities voor de Samenlevingsagenda.
- De investering in een wendbare en vitale Organisatie.

In onderdeel 2.3 van deze Perspectiefnota gaan wij hier nader op in.

De financiële mutaties, die in deze Perspectiefnota zijn verwerkt, worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.

2.1. Uitgangspunten Begroting 2019

Bij het opstellen van de Begroting 2019 worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Onderwerp	Uitgangspunten voor de Begroting 2019
Personele budgetten	In de Perspectiefnota 2019 is rekening gehouden met het loonkostenniveau van 2018 voor de CAO die loopt tot 31 december 2018. Daarnaast is rekening gehouden met een reservering voor loonkostenstijging in 2019 gebaseerd op de index prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers.
Prijsontwikkeling materiële budgetten	Wij passen <u>geen</u> algemene indexering toe op de materiële budgetten. Wij streven ernaar om permanent te innoveren en te besparen en daarmee ruimte te scheppen voor de ambities van de Samenlevingsagenda. Als budgetten 'aantoonbaar' te laag blijken te zijn dan wordt een verhoging van het budget als autonome ontwikkeling in de Begroting 2019 verwerkt. In onderdeel 2.4 van deze Perspectiefnota zijn de autonome ontwikkelingen, die wij op dit moment voor 2018 voorzien, opgenomen.
Subsidies	Wij passen <u>geen</u> algemene indexering (voor personele en materiële kosten) toe op subsidies aan 'maatschappelijke partners'. In de Begroting 2019 wordt een subsidieplafond voor het jaar 2019 vastgesteld. De subsidieaanvragen voor 2019 moeten volgens de verordening voor september 2018 worden ingediend. Bij het opstellen van de Begroting 2019 wordt op grond van de tot dan toe ingediende aanvragen en pro forma aanvragen een inschatting gemaakt van de benodigde extra middelen in verband met prijs en loonstijging bij de gesubsidieerde instellingen.
Rente	De interne rekenrente bedraagt 2,0%. Voor de grondexploitaties wordt een rekenrente gehanteerd van 1,8%.
Algemene uitkering	Voor de raming van de algemene uitkering gaan wij uit van de meest recent beschikbare circulaire bij het ambtelijk afronden van de Begroting 2019. Bij het ambtelijk afronden van de Perspectiefnota 2019 is uitgegaan van de Meicirculaire 2018. Het verwachte voordeel voor het btw compensatiefonds is voor het jaar 2019 – 2022 in een reeks van 100% aflopend naar 70% meegenomen.
Woonlasten	Het coalitieakkoord wordt gevolgd, waarbij is afgesproken dat de woonlasten gelijk blijven en dat gestreefd wordt deze te verminderen.
Overige tarieven	Voor de overige tarieven gelden veelal wettelijke kaders, zoals bijvoorbeeld de Wet Markt en Overheid. Voor veel tarieven is maximaal kostendekkend dan wel een maximum tarief een wettelijk kader. Jaarlijks wordt beoordeeld of tarieven (maximaal) kostendekkend zijn en worden de tarieven opnieuw vastgesteld.

2.2. Algemene uitkering

In de Perspectiefnota 2019 zijn de effecten van decembercirculaire 2017, de maartcirculaire 2018 en de meicirculaire 2018 verwerkt. In onderstaande tabel zijn de effecten weergegeven.

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
September en decembercirculaire 2017 (prijspeil 2018)	75	27	-11	49
Maartcirculaire 2018 (prijspeil 2018)	679	1.161	1.537	2.031
Maartcirculaire 2018 (inschatting naar prijspeil 2019)	265	265	265	265
Meicirculaire 2018 (incl. inschatting BTW-compensatiefonds)	529	461	375	124
Totaal mutatie algemene uitkering	1.548	1.914	2.166	2.469

In de maartcirculaire zijn de (financiële) gevolgen van het Regeerakkoord, de Startnota en de Programmastart van het Interbestuurlijk Programma (IBP) verwerkt. In de meicirculaire is de brede koppeling van het gemeentefonds aan de rijksuitgaven en de (gedeeltelijke) overheveling integratie-uitkeringen van de 3 D's naar het algemene deel geëffectueerd. In hoofdstuk 2.4 is beschreven hoe wij zijn omgegaan met de budgetten van het Sociaal Domein in deze Perspectiefnota.

Met ingang van de meicirculaire 2018 is de werkwijze van de raming van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (BCF) aangepast. De ingeschatte ruimte werd tot nu toe opgenomen in de algemene uitkering. Vanaf nu wordt jaarlijks in de septembercirculaire alleen de raming van het huidige jaar verwerkt. Aangezien alleen het moment van verwerking van het plafond BCF in de algemene uitkering wijzigt, heeft de nieuwe werkwijze geen gevolgen voor de uiteindelijke omvang van het gemeentefonds. De ruimte wordt bepaald door de BTW die door gemeenten wordt gedeclareerd en is dus onzeker. In de circulaire is een tabel opgenomen van de mogelijke omvang van de ruimte. Wij hebben in onze cijfers voor 2019 100%, 2020, 90%, 2021 80%, 2022 70% van de ruimte meegenomen.

2.3. Gemeenschappelijke regelingen

Algemeen

In deze Perspectiefnota is rekening gehouden met de financiële effecten van de concept begrotingen 2019 van de gemeenschappelijke regelingen. In de raad van 19 juni 2018 zijn deze begrotingen inclusief de zienswijzen 2019 behandeld.

In de Perspectiefnota 2019 zijn de volgende mutaties in de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen verwerkt:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
Drechtwerk	-/- 11	-/- 107	-/- 153	-/- 169
Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden	-/- 141	-/- 77	-/- 159	-/- 123
Mutatie dekking uit algemene reserve inkomensondersteuning	-/- 8	-/- 46	36	-
Dienst Gezondheid en Jeugd (GGD-deel)	-/- 124	-/- 124	-/- 124	-/- 124
Serviceorganisatie Jeugd tekort meerjarenperspectief	-/- 152	-/- 78	-/- 35	-/- 35
Serviceorganisatie Jeugd dekking uit algemene reserve	117	43		
Veiligheidsregio ZHZ	-/- 60	-/- 60	-/- 60	-/- 60
Overige mutaties GR'en	3	3	4	5
Reservering loonontwikkeling bij gemeenschappelijke regelingen	-/- 144	-/- 144	-/- 144	-/- 144
Totaal gemeenschappelijke regelingen	-/- 520	-/- 590	-/- 635	-/- 650

Drechtwerk

De begrotingsstukken laten zien dat de komende jaren de gemeentelijke bijdragen aan Drechtwerk bij ongewijzigd Rijksbeleid zullen toenemen. Dit groeiende tekort wordt veroorzaakt door de toenemende kloof tussen de stijgende kosten van de Sociale Werkvoorziening geïndiceerde medewerkers enerzijds, en de afname van de rijkssubsidie anderzijds, waarbij de fasering in de afbouw van de vergoeding geen gelijke tred houdt met de terugloop van de populatie.

Gemeenschappelijke regeling Drechtsteden

In de Perspectiefnota zijn de effecten van geactualiseerde begroting 2018 en de primitieve begroting 2019 verwerkt. In onze begroting 2018 is het uitgangspunt opgenomen dat het incidentele tekort voor inkomensondersteuning wordt gedekt uit de algemeen reserve. Het incidentele tekort is gewijzigd voor de verschillende jaren. Deze wijziging is op de algemene reserve gemuteerd.

Het totale nadeel is een saldo van meerdere effecten. Het netto effect is te verklaren door diverse aanpassingen. Het tekort inkomensondersteuning is aangepast en verschilt per jaar. Voor het jaar 2019 heeft de Drechttraad voor circa € 26.000 intensiveringen en autonome ontwikkelingen vastgesteld boven de financiële ruimte volgens de systematiek Trap op Trap af. De bijdrage in onze begroting aan de GRD was gebaseerd op een conceptversie van de primitieve begroting 2018. Volgens de definitieve begroting was de bijdrage € 39.000 hoger. Op grond van de ontvangen rijksmiddelen AWBZ/Wmo hielden wij rekening met een daling van de bijdrage aan de GRD voor dit onderdeel. De GRD heeft de bijdrage echter constant gehouden. Het nadelig verschil bedraagt € 42.000. De overige verschillen zijn onder meer het gevolg van herverdelingseffecten door verwerking van de toetreding van Hardinxveld-Giessendam in de GRD. Deze herverdeeleffecten zijn het gevolg van de verdeelsystematiek voor bijvoorbeeld de ICT- kosten van het SCD, maar ook de solidariteit op het sociaal domein.

Tot slot heeft de raad in juni 2018 het privacy beleid vastgesteld. De hiermee samenhangende regionale kosten van € 20.000 zijn verwerkt.

Dienst Gezondheid en Jeugd (GGD-deel)

In de Perspectiefnota is de bijdrage voor Veilig Thuis vanaf 2019 structureel verwerkt. Tot nu toe werd in de afgelopen jaren een incidentele bijdrage voor Veilig Thuis opgehaald. Voor de bijdrage van het jaar 2018 van € 89.000 bent u daar over geïnformeerd in de raad van februari 2018. De bijdrage voor Veilig Thuis is onvermijdelijk vanwege wettelijk verplichtingen zoals opgenomen in de Wet Maatschappelijke ondersteuning. De overige mutaties hebben betrekking op prijsstijgingen als gevolg van gestegen lonen en inflatie.

Serviceorganisatie Jeugd tekort meerjarenperspectief

In de raad van 20 februari 2018 is het Meerjarenperspectief Jeugdhulp Zuid-Holland Zuid vastgesteld. De financiële vertaling hiervan is opgenomen in deze perspectiefnota. Volgens het meerjarenperspectief is er sprake van een aflopend tekort. Het incidentele deel van het tekort wordt gedekt uit de algemene reserve. Er is informatie dat er sprake is van verder oplopende tekorten. We houden dat nauwlettend in de gaten en informeren u in volgende P&C documenten hier verder over.

Veiligheidsregio Zuid Holland Zuid (VRZHZ)

In de begroting van de gemeente Alblasterdam is nog een taakstelling vanuit 2015 voor de vernieuwde brandweezorg opgenomen voor een bezuinigingsopdracht bij de GR Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VRZHZ) van € 104.000. In onze zienswijzen op begrotingen van de VRZHZ hebben we de VRZHZ uitgedaagd om te komen met innovatieve verbetermaatregelen en hebben wij aangegeven graag in gesprek te blijven over mogelijkheden om innovatie en besparingen te koppelen. Tot nu toe heeft Alblasterdam binnen het algemeen bestuur van VRZHZ daarvoor een minderheidsstandpunt ingenomen, waardoor de hiervoor genoemde bezuiniging tot nu toe binnen de VRZHZ nog niet is geëffectueerd. Het algemeen bestuur heeft wel unaniem besloten tot het laten uitvoeren van een strategische heroriëntatie onder meer met als doel zicht te krijgen op mogelijkheden tot kostenverlaging en schaalvoordelen via strategische samenwerking. Ook is per 2018 in de begroting van de VRZHZ een apart hoofdstuk gewijd aan de inspanning om met sturing op innovatieve maatregelen kostenbeheersing en –reductie na te streven.

Gezien het genoemde minderheidsstandpunt m.b.t. is de verwachting dat de taakstelling van € 104.000 niet gehaald gaat worden. Daarbij constateren we dat Alblasterdam sinds 2013 structureel jaarlijks tenminste € 40.000 terugontvangt uit het jaarrekeningresultaat van de VRZHZ. Gelet op het rekeningresultaat van de VRZHZ van de afgelopen jaren verlagen we de taakstelling naar € 40.000.

Overige mutatie gemeenschappelijke regelingen

De begroting van SVHW en Souburgh geven een financieel effect van minder dan € 10.000 voor de gemeente Alblasterdam.

Reservering loonontwikkeling bij gemeenschappelijke regelingen

De algemene uitkering is deze perspectiefnota geraamd op basis van prijspeil 2019. Voor bijvoorbeeld de GRD is in de primitieve begroting 2019 nog geen rekening gehouden met loon- en prijsstijgingen. Wij hebben het effect ingeschat van loon en prijsstijgingen die nog moet worden verwerkt in (geactualiseerde) begroting 2019 van de gemeenschappelijke regelingen.

2.4. Autonome ontwikkelingen

In de Perspectiefnota 2019 zijn de volgende (autonome) ontwikkelingen verwerkt:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
• Effecten 1 ^e burap 2018	-/- 44	-/- 44	-/- 44	-/- 44
• Reservering loonontwikkeling	-/- 180	-/- 180	-/- 180	-/- 180
• Nieuwbouw de Twijn		-/- 16	-/- 16	-/- 16
• Dienstverlening Drechtsteden	-/- 46	-/- 71	-/- 71	-/- 86
• Sociaal domein (rijksbudget = kaderstellend, kader 2014-2018)	135	339	352	368
• Wendbare en vitale organisatie	-/- 489	-/- 462	-/- 435	-/- 505
• Later realiseren taakstelling organisatie gedekt uit AR	84	57	30	
• Onvoorzien	-/- 90	-/- 90	-/- 90	-/- 90
• Precario op kabels en leidingen				-575
Totaal (autonome) ontwikkelingen	-/- 630	-/- 467	-/- 454	-/- 1.128

Effecten 1^e bestuursrapportage 2018

In de 1^e bestuursrapportage 2018 is een aantal ontwikkelingen opgenomen, die een financiële doorwerking hebben in het meerjarenperspectief. Deze ontwikkelingen betreffen een verschil tussen de ingeschatte loonkosten voor 2018 en de werkelijke loonkosten 2018 (op basis van de aangepaste pensioen – en overige sociale premies) van € 24.000 en extra kosten voor de inspecties kinderopvang van € 20.000.

Reservering loonontwikkeling

In de Perspectiefnota 2019 is rekening gehouden met het loonkostenniveau van 2018 voor de CAO die loopt tot 31 december 2018. Daarnaast is rekening gehouden met een reservering voor loonkostenstijging in 2019 gebaseerd op de index prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers, omdat de algemene uitkering ook is geraamd op prijspeil 2019.

Nieuwbouw de Twijn

In de raad van februari 2018 is een krediet beschikbaar gesteld ten behoeve van de realisatie van de Twijn. Daarbij is ingestemd met een aanvullende dekking die in deze perspectiefnota is verwerkt.

Dienstverlening Drechtsteden

Digitalisering, outsourcing en wettelijke wijzigingen van gemeentelijke producten zorgen ervoor dat de verwachte legesopbrengsten de komende jaren sterk af zullen nemen. Bijvoorbeeld vanaf 2020 verloopt naar verwachting een deel van de verlengingen van de rijbewijzen digitaal. Dit gaat rechtstreeks bij de RDW, zodat de gemeente geen partij meer is voor deze producten en de leges komen te vervallen. In de perspectiefnota is de zijn de actuele verwachte legesopbrengsten van Dienstverlening Drechtsteden opgenomen.

De daling van de personeelslasten is aanzienlijk lager dan de lagere legesopbrengsten. Dit komt omdat op korte termijn alleen op directe kosten kan worden bespaard. Op overheadkosten is geen directe bezuiniging mogelijk. Bij het tot stand komen van Dienstverlening Drechtsteden is een inschatting gemaakt voor efficiencywinst en daar is een taakstelling aan gekoppeld. Deze efficiency is voor een groot deel afhankelijk van ontwikkelingen op het gebied van automatisering en wetgeving. Door het volledige proces van aanvraag tot levering te automatiseren verdwijnt het nodige

handwerk. In de afgelopen jaren is gebleken dat deze ontwikkelingen trager verlopen dan verwacht. Dat heeft te maken met de vertraging in de projecten die leiden tot een nieuw CMS/website, nieuwe e-diensten, een adequaat klant-zaak- en archiefsysteem, digitale betaling door ondernemers en een digitale brievenbus (Mijn Overheid etc.). De vertragingen kennen diverse oorzaken, maar zijn veelal het gevolg van problemen met de leveranciers.

Door de ruime vertraging en de vooralsnog beperkte winst vanuit deze ontwikkelingen levert digitalisering nog niet de verwachte besparing op. Deze besparing wordt daarom verder en meer geleidelijk in de tijd weggezet.

De afhandeling van social media (Facebook, Instagram, Twitter) berichten wordt uitgevoerd door Dienstverlening Drechtsteden. Dat geldt ook voor de inzet van de kanalen What's app en live chat. De inzet voor deze nieuwe kanalen is succesvol. Er ontstaat een knelpunt vanwege de populariteit van het kanaal, omdat de toename van dit kanaal niet leidt tot een vermindering van het aantal telefoongesprekken. De verwachting is dat het gebruik in de komende jaren verder zal toenemen, met name voor Whats app. Hierdoor zijn extra middelen nodig. De hieraan verbonden kosten zijn voor de gemeente Alblasterdam € 9.000.

Samengevat zijn de volgende financiële ontwikkelingen verwerkt.

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
• Daling leges	-/- 23	-/- 65	-/- 71	-/- 101
• Besparing personeelslasten	6	20	22	34
• Efficiency	-/- 20	-/- 17	-/- 13	-/- 10
• Social Media	-/- 9	-/- 9	-/- 9	-/- 9
Totaal Dienstverlening Drechtsteden	-/- 46	-/- 71	-/- 71	-/- 86

Sociaal domein (rijksbudget = kaderstellend, kader 2014-2018)

In de afgelopen collegeperiode 2014-2018 hebben wij als financieel kader gehanteerd dat de rijksbudgetten voor de drie decentralisaties kaderstellend zijn. Uit de evaluatie van de vorige collegeperiode blijkt dat dit in de vorige collegeperiode is gelukt. Wel zien wij dat er tekorten zijn ontstaan bij Drechtwerk (participatiewet) en de jeugdhulp. Ook voor de WMO zijn er signalen dat er een oplopend tekort ontstaat. Anderzijds is er op beschermd wonen budget over.

In deze PPN stellen wij voor om het verwachte voordeel op Beschermd Wonen nu volledig in te zetten om het structurele (extra) tekort op Drechtwerk en de jeugdhulp dat in de begroting 2018 en in deze PPN2019 is verwerkt te dekken. Als wij het volledige verwachte voordeel inzetten, resteert er nog een deel vrij budget dat voor de drie decentralisaties kan worden ingezet van 182.000 in 2019 aflopend tot 71.000 in 2022. Er wordt nog een lokale nota Beschermd Wonen aan u voorgelegd om een start te maken met Beschermd Thuis.

Met dit voorstel creëren wij een nulpunt als start voor deze collegeperiode waarin de drie decentralisaties ook voor de periode 2018-2022 binnen het kader van rijksbudget is kaderstellend in onze begroting zijn opgenomen. Extra gelden die in de toekomst nodig zijn voor het sociaal domein dienen dan uit de algemene uitkering (met brede koppeling en na overheveling integratie uitkeringen 3 D's) te worden gedekt. Dit dient dat plaats te vinden in een integrale afweging ten opzichte van al onze andere ambities.

In onderstaande tabellen is weergegeven welke tekorten op de 3D's tot en met deze PPN2019 al zijn verwerkt, welke verwacht voordeel op Beschermd Wonen nu is ingezet en welk vrij budget binnen het oude kader dan nog ingezet kan worden.

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
Verwerkt tekort Drechtwerk	-/- 153	-/- 215	-/- 228	-/- 244
Verwerkt tekort Serviceorganisatie Jeugd	-/- 152	-/- 78	-/- 35	-/- 35
Incidentele dekking tekort SO Jeugd uit algemene reserve	117	43		
Verwerkt tekort Veilig Thuis	-/- 89	/- 89	/- 89	/- 89
In B2018 verwerkt voordeel Beschermd wonen	282			
Verwacht voordeel Beschermd wonen verwerkt in PPN19	177	449	439	439
In B2018 opgenomen incidenteel budget sociaal domein	-/- 140			
Resterend budget Sociaal Domein	42	110	87	71

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
Verwerkt voordeel Beschermd wonen in PPN 2019	177	449	439	439
Af: Resterend budget sociaal domein	-/- 42	-/- 110	-/- 87	-/- 71
Sociaal domein (rijksbudget = kaderstellend, kader 2014-2018)	135	339	352	368

Wendbare en vitale organisatie

De ambtelijke organisatie van Alblasterdam is al jaren volop in beweging. Een "wendbare en vitale organisatie" is de doelstelling van de organisatieontwikkeling. Meebewegen in het ritme van de samenleving betekent ook dat continue wordt gekeken naar welke formatie en kwaliteiten van medewerkers nodig zijn om de Samenlevingsagenda tot een goed resultaat te brengen. In dit document wordt een voorstel gedaan voor de volgende mutaties:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
Incidenteel later realiseren taakstelling organisatie van de toekomst	84	57	30	
Autonome ontwikkeling	77	77	77	177
Van beheer naar ontwikkeling	328	328	328	328
Totaal wendbare en vitale organisatie	489	462	435	505
Later realiseren taakstelling organisatie gedekt uit AR	84	57	30	

In de afgelopen jaren gaven de ontwikkelingen de mogelijkheid tot het inboeken van (structurele) taakstellingen op formatie en bedrijfsvoering budgetten. Onder andere bij de Perspectiefnota 2017 is een taakstelling opgenomen voor de organisatie van de toekomst van € 170.000 structureel vanaf 2019.

Deze taakstelling wordt structureel gerealiseerd vanaf 2022. Voor de jaren 2019 tot 2021 is deze taakstelling nog niet volledig gerealiseerd. Voorgesteld wordt om dit incidentele deel te dekken uit de algemene reserve.

Om de ambities van de Samenlevingsagenda uit te voeren en te kunnen inspelen op een aantal autonome ontwikkelingen is er noodzaak om te komen tot een versterking van de organisatie. De organisatie was de afgelopen jaar vooral gericht op beheer. Zo heeft onder andere een reorganisatie plaatsgevonden binnen de afdeling Buitenruimte volgens een Zero Based Budget traject. De formatie werd ingericht op de taken van dat moment, vanuit het idee destijds dat grote projecten opdrogen. De praktijk nu is dat er, mede door de economische ontwikkeling, volop projecten zijn. Dat heeft ook zijn weerslag op ondersteunende functie binnen Concern.

Versterking om te komen tot een wendbare en vitale organisatie zal o.a. plaatsvinden om het gebied van financiën en (project)control, informatiemanagement en –veiligheid, openbare orde en (sociale) veiligheid en beleidsondersteuning in de breedte van de organisatie.

Zo zorgt de toenemende druk binnen het sociaal domein voor een overbelasting bij de beleidsmedewerkers / adviseurs binnen Maatschappelijke Ontwikkeling. Daarnaast zien wij dat gezien de huidige staat van het dorpsnetwerk veel inzet vraagt van onze medewerkers als drukventielmanagers, als aanjager van ontwikkeling bij partners en als verbinder tussen partners en initiatieven. Een beleidsondersteuner is daar van toegevoegde waarde.

Om de ambitie uit het coalitieakkoord Alblasserdam aantrekkelijk te maken voor bedrijven en ondernemingen (omdat dit de werkgelegenheid en voorzieningenniveau van het dorp verhoogt) te kunnen realiseren is een opgaveteam "ondernemen" opgericht met verschillende disciplines uit de organisatie. De toenemende vraag vanuit ondernemers en toenemende mate van een inactievere manier van werken vraagt vanuit de samenleving extra ondersteuning van het opgaveteam ondernemers.

Tot slot is duurzame inzetbaarheid een belangrijke opgave. De gemiddelde leeftijd binnen de organisatie is hoog. Door het mede inzetten van trainees wordt de duurzame inzetbaarheid ondersteund. Onder andere bij het opvangen van kennis van een groot aantal medewerkers die in de komende jaren de organisatie verlaten vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. In de laatste jaarschijf van deze PPN zijn hiervoor extra middelen opgenomen.

Onvoorzien

Vanwege in hoofdstuk 1 genoemde ontwikkelingen bij het onderdeel Solide financieel beleid is de post onvoorzien structureel verhoogd van € 10.000 naar € 100.000

Precario op kabels en leidingen

Vanaf 2022 vervalt de inkomst van precario op kabels en leidingen.

2.5. Ambities Samenlevingsagenda

In de Perspectiefnota 2019 zijn de volgende financiële effecten voor de ambities uit de Samenlevingsagenda verwerkt:

Bedragen * € 1.000 (-/- = nadelig)	2019	2020	2021	2022
• Actiever en zorgzamer	300	300	300	300
• Buiten beter	350	275	275	275
• Beter wonen	75	50	50	50
• Bereikbaarder	40	-	-	-
• Ondernemender	135	135	135	135
Subtotaal ambities Samenlevingsagenda	980	960	940	940
• Dekken uit budget ruimte voor de Samenlevingsagenda	180	50	140	
• Dekken uit budget Sociaal Domein	203	131	108	92
• Dekken uit algemene reserve	200			
Totaal ingezette dekking ambities	583	181	248	92

Actiever en zorgzamer

Armoede

De armoederegisseur heeft samen met alle partners een convenant ontwikkeld waarin we hebben afgesproken dat we gezamenlijk de armoede bestrijden en schulden voorkomen. Op basis van het ondertekende stuk hebben we voor het komende jaar een concreet Plan van Aanpak ontwikkeld, dat is gericht op het in beeld brengen van de doelgroep en (financiële)regelingen en het versterken van de samenwerking. Er worden netwerkbijeenkomsten georganiseerd en er wordt met een integrale aanpak hulp verleent aan inwoners met schulden.

Sport

Sinds een paar jaar is er een ABC team. Met de in ontwikkeling zijnde nota Sport & bewegen geven we andere groepen aandacht dan alleen de basisschoolkinderen. Bijvoorbeeld jongeren, volwassenen en ouderen. De combinatiefunctionarissen van dit team krijgen meer ruimte om in te spelen op de behoefte van onze inwoners en sportverenigingen.

Jeugd

Met route22 wordt de komende jaren ingezet op een positief jeugdbeleid. We willen dat kinderen veilig en gezond opgroeien. Het Meerjarenperspectief heeft richting gegeven aan de hulphulp. De inzet is om kinderen, jongeren en hun oudere dicht bij huis laagdrempelig hulp en ondersteuning te bieden. De in gang gezette transformatie, het centraal zetten van het kind, zetten we door. Zo kunnen ook de kosten van de dure specialistische jeugdzorg beheersbaar worden.

Wmo

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) vereist dat er elke vier jaar een beleidsplan moet worden vastgesteld. Het regionale vigerende beleidsplan wordt herijkt.

Buiten Beter

Verbeteren verblijfskwaliteit en verhogen kwaliteitsniveau openbare ruimte

Het verbeteren van het kwaliteitsniveau van een nader te bepalen deel van de openbare ruimte richt zich in dit geval vooral op het dagelijks onderhoud van de bestaande openbare ruimte. In het vorige collegeperiodes is een beeldkwaliteit voor de openbare ruimte en de daarbij horende middelen afgesproken (CROW norm B). Het college wenst in eerste instantie te investeren in het naar A niveau brengen van de verzorging (onkruid, zwerfafval, straatafval). Daarnaast wordt gekeken in hoeverre technische instandhouding (verharding, plantsoenen, bomen) kan worden meegenomen in het totaal plaatje. Er zijn verschillende scenario's mogelijk. Komende tijd wordt dit verder uitgewerkt. Knoppen waaraan gedraaid kan worden zijn gebiedsgrootte en verhouding verzorging/technische instandhouding. Kosten van deze kwaliteitsverbetering liggen op 100.000 euro voor 2019 en structureel 180.000 euro vanaf 2020.

Handhaving

In het coalitieakkoord is een intensivering van de inzet op handhaving opgenomen. Daarbij wordt samenwerking gezocht met winkeliers, (horeca)ondernemers om in gezamenlijke verantwoordelijkheid en initiatieven de veiligheid van onze winkelgebieden en bedrijventerreinen te verbeteren. Een nieuwe nota handhaving wordt gemaakt. Afhankelijk van de daarin opgenomen prioriteiten worden benodigde middelen bepaald.

Klimaat

Alblasserdam gaat voor een klimaatbestendigere inrichting. De nattere en drogere perioden gaan zich steeds heftiger de komende periode afspelen. Dat betekent dat we gaan voor een klimaatbestendigere inrichting van de openbare ruimte. Dat betekent ook meer rekening houden met groenere buitenruimte, waar nodig ontharden van de openbare ruimte en een verbetering van ons rioolstelsel, zodat die piekbuien en extreme neerslag kan opvangen. Ook zal er een verplichte stresstest qua klimaat worden gedaan voor Alblasserdam.

Energie organisatie regionaal en energie lokaal

Ons hoofddoel is: Drechtsteden energieneutraal in 2050.

Hierbij wordt ingezet op energiebesparing en transitie in energievoorziening (van het gas af). En richten wij ons voornamelijk op bestaande bebouwing in de woonkern.

Onze ambities zijn hierbij:

- In 2022 is een fors aantal huizen van het gas af.
- In 2040 is alle bestaande bebouwing energieneutraal.

We willen dit bereiken via lokalen projecten.

Binnen het onderdeel Buiten Beter vallen de energietransitie binnen bedrijven en de energietransitie binnen de gemeente. Bij het eerste deel gaat het om de beweging te ondersteunen van de energietransitie bij bedrijven. Hiervoor krijgt OZHZ een belangrijke rol voor zowel toezicht/handhaving als stimulator. Voor wat betreft de gemeente gaat het vooral om het invullen van de voorbeeldrol. Een goed voorbeeld doet volgen. Daarbij gaat de gemeente haar vastgoed na waar de verschillende besparingsmogelijkheden te bereiken zijn.

Voor wat betreft de energietransitie in de woningbouw worden de ambities regionaal door vertaald naar Alblasserdam. De acties die nodig zijn om de gewenste energietransitie in de woningbouw betreffen o.a. het verder vormgeven van een regionaal energieloket, aandacht voor communicatie naar bewoners toe, en een alternatief bieden voor gas, waaronder het meewerken aan een transitievisie Warmte.

Beter wonen

Wonen

In 2017 is de regionale woonvisie vastgesteld. Nu wordt gewerkt aan de lokale uitvoeringsparagraaf wonen. Hierin zullen nieuwe en bestaande woningbouwlocaties (o.a. Pijlstoep, Wipmolenterrein, Mercon Kloos) een belangrijke plaats in nemen. Met deze locaties wordt voorzien in de autonome behoefte en leveren bij aan de regionale groeiambities.

In het kader van de lokale uitvoeringsparagraaf van de regionale Woonvisie zijn de volgende mijlpalen aan de orde:

1. Actualisatie van het huidige woningbouwprogramma (1e helft 2018).
2. Benoemen, onderzoeken en uitwerken van de specifieke lokale woon-aandachtspunten/behoeften voor de lokale uitvoeringsparagraaf. (2e helft 2018)
3. Bepalen en uitwerken van de Alblaserdamse bijdrage aan de hand van de 20 uitgangspunten van de regionale woonvisie (4^e kwartaal 2018/1^e kwartaal 2019)
4. In het kader van onder 3 genoemde uitwerking bepalen/onderzoeken (haalbaarheidsanalyse) van potentiële nieuwe woningbouwlocaties (1e helft 2019).

Jeugd en ouderen

Ook de jeugd heeft woonwensen. Daar wordt een onderzoek naar gedaan. Als gevolg van extramuralisering blijven ouderen zo lang als mogelijk zelfstandig wonen. Om dat mogelijk te maken zijn ook geschikte woningen en een geschikte woonomgeving nodig. Enerzijds zal dit worden gefaciliteerd door woningaanpassingen zo mogelijk te ondersteunen, anderzijds zullen de haalbaarheid en mogelijkheden van nieuwe woon-zorgconcepten worden afgewogen.

Nieuw voor oud

De verbeteren van de kwaliteit en met name de verduurzaming van de woningvoorraad is een enorme opgave. Soms kan dit leiden tot de vraag of sloop en vervangende nieuwbouw niet (financieel en maatschappelijk) een meer verantwoorde keuze is. Hierbij wordt 'oud' vervangen door 'nieuw'. Deze afweging zal in overleg met initiatiefnemers zorgvuldig worden gemaakt.

PALT afspraken

Op basis van de nieuwe Woonvisie 2017-2018 van Drechtsteden wordt in 2018 de PALT herijkt om aansluiting te krijgen op deze nieuwe woonvisie. De lokale PALT Alblaserdam zullen voor het einde van 2018 worden geactualiseerd.

Bereikbaarheid

Voor wat betreft het spoor Bereikbaarheid wordt er vanuit het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) ingezet op een aantal onderdelen:

Bereikbaarheid lokaal

Hierbij gaat het vooral om het verbeteren van de lokale bereikbaarheid, waarbij aandacht wordt gegeven aan een aantal kruispunten binnen Alblaserdam. Die zullen worden geanalyseerd, met als doel hoe die verbeterd kunnen worden. Ook wordt gekeken hoe bepaalde fietsverbindingen verbeterd kunnen worden. Zo wordt er aandacht besteed aan een mogelijke fietsverbinding tussen De Helling en de Edisonweg.

Bereikbaarheid regionaal

Voor wat betreft de regionale bereikbaarheid zijn we afhankelijk van onze buurgemeenten (zoals Molenwaard, straks Molenlanden) en de regio/provincie.

Daarbij wordt vooral gericht op het onderzoeken van een extra ontsluitingsweg in het westelijk deel van de Alblasserwaard, die een verbetering in dit deel van de regio moet opleveren, maar ook in het licht van eventuele calamiteiten in dit deel van de regio en een verbeterde alternatieve bereikbaarheid van het Werelderfgoed Kinderdijk. Wij dragen graag bij aan de lobby van een verbeterde Rijksweg A15 voor het dagelijks verkeer als ook in het kader ontsluiting bij calamiteiten.

OV bereikbaarheid

De OV bereikbaarheid staat hoog op de agenda met de medewerking aan het realiseren van een busstation aan de Grote Beer. Ook het vervoer over water naast de bestaande concessie krijgt de nodige aandacht om zo de bereikbaarheid van dit deel van de regio te verbeteren.

Parkeren

Het parkeren wordt op wat hoger plan aangevlogen voor wat betreft de wens voor en de druk van het parkeren in op het centrum. Uitgaande van voldoende parkeerplaatsen, het uitgangspunt voor gratis parkeren (of eventueel een blauwe zone) zien we dat er op bepaalde plekken en tijdstippen van de dag onvoldoende parkeercapaciteit aanwezig lijkt te zijn. Daarom zullen wij onderzoeken welke parkeeroplossing voor het centrum van Alblasserdam de beste optie zal zijn. Daarbij zullen de bouwopgaven in het centrum en havengebied hierin worden meegewogen.

Visitormanagement

Tot slot wordt het visitormanagement verder opgepakt voor bezoekers aan het Wereld Erfgoed Kinderdijk. Dit visitormanagement is van belang voor een goede balans tussen de Alblasserdamse ambities en de toeristenstromen. Om deze toeristenstromen in goede banen te leiden worden de aanbevelingen en de acties uit het op te leveren Gebiedsperspectief Kinderdijk gebruikt voor een verdere concretisering van de maatregelen voor rekening van Alblasserdam. Dat betekent in eerste instantie vooral inzetten op realisatie van een Transferium in het Havengebied en/of bij het nieuw te realiseren busstation, en het verder stimuleren van alternatieve wijzen van vervoer, zoals vervoer over water.

Ondernemender

Vestigingsklimaat ondernemers

We gaan voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor ondernemers door:

- Uitrol Online Bedrijvenregister Alblasserdam
- Versterking Team Ondernemen en bedrijfscontactfunctionarissen als verbindende schakel van buiten naar binnen
- Traject De Nieuwe Winkelstraat als opmaat naar Detailhandelsvisie met horecaparagraaf
- Waarborgen van goede en veilige bedrijventerreinen ('schoon, heel en veilig') om daarmee een goed ondernemersklimaat te ondersteunen
- We zullen het Ondernemersfonds evalueren en bij positieve uitkomst voortzetten.

Nedstaal

Met het faillissement van Nedstaal is een groot deel van de circa 40 ha bedrijventerrein niet meer in gebruik. Een nieuwe bedrijfsmatige invulling ligt voor de hand. Deze ontwikkeling biedt kansen op het vlak van:

- Werkgelegenheid (creëren van banen)
- Onderwijs (integratie en ontwikkeling van praktijkonderwijs)
- Verlaging milieucategorie en opschonen van de locatie.

Daarnaast kan deze locatie een vliegwiel zijn voor de regionale groeiambities.

Onze rol in dit traject is afhankelijk van hoe het lopende verkooptraject uitkristalliseert. Hierbij gaat de voorkeur uit naar een samenwerking, met zowel publieke partners als eventuele marktpartijen en onderwijsinstellingen. Het continueren van samenwerking met ROM-D is in alle scenario's voor de hand liggend. Mochten onze doelstellingen niet via samenwerking te realiseren zijn, zal serieus gekeken worden naar het inzetten van publiekrechtelijk instrumentarium.

Reconstructie bedrijventerreinen: Vinkenwaard Zuid

In 2015 is door OV De Noord en de gemeente Alblasserdam een gezamenlijke visieschets opgesteld voor Vinkenwaard Zuid. Speerpunten in deze visieschets zijn de verkeersveiligheid, en de overlast door het gebruik van de openbare ruimte en kwaliteitsverbetering van het bedrijventerrein. Deze twee punten willen we graag verbeteren. Tevens biedt dit een kans om het hoog nodige groot onderhoud aan de ondergrondse infrastructuur uit te voeren, het achterstallig onderhoud weg te werken en ruimtelijke kwaliteit toe te voegen. Daarbij wordt het parkeren een belangrijk als onderwerp meegenomen.

Kansrijk Alblasserdam

Onderwijsfaciliteit voor de groep mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Onderwijs wordt ingericht volgens het model van praktijkleren. De entreeopleiding is de eerste fase en is vooral bedoeld voor degenen die hun opleiding willen afmaken of halen. De vervolgopleidingen mbo 2 (startkwalificatie) zijn meer beroepsgericht. Deze opleiding volgt op de entreeopleiding. Het is bedoeld voor jongeren die het reguliere ROC niet aankunnen en voor iedereen die hun opleiding weer op willen pakken.

2.6. Risico's en kansen

Voor het meerjarenperspectief van 2019 zijn een aantal specifieke risico's onderkend waarvan de financiële effecten niet zijn verwerkt in het geraamde resultaat. Een aantal belangrijke risico's zijn in de hoofdstuk opgenomen. Bij de begroting 2019 zullen wij komen met een volledig geactualiseerd risicoprofiel.

Interbestuurlijk Programma

In de maartcirculaire 2018 zijn gemeenten geïnformeerd over de programmastart van het interbestuurlijk programma (IBP) waarin het kabinet en de koepels een brede basis hebben gelegd voor het gezamenlijk uitwerken van een aantal urgente maatschappelijke opgaven. De financiële vertaling van de inkomstenskant voor gemeenten is vertaald in de maartcirculaire. Op het moment van het verschijnen van de meicirculaire 2018 wordt er door departementen en medeoverheden met verschillende snelheden aan uitwerkingsafspraken en mijlpalen gewerkt. Per maatschappelijke opgave komen er verschillende akkoorden, afspraken en acties. Fase B van het IBP is vooral bedoeld om de samenwerking verder vorm te geven en de afspraken uit de programmastart te verdiepen en verder uit te werken. Voor een aantal van de maatschappelijke opgaven geldt dat er nog voor de zomer uitwerkingsafspraken gemaakt worden.

Met het IBP is afgesproken om samen als overheid (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen) op te trekken om een aantal zaken op te pakken. De ontwikkelingen en het IBP vragen om focus. De gezamenlijke opgave betreft:

	Opgave
Fysiek	 1. Samen aan de slag voor het klimaat
	 2. Toekomstbestendig wonen
	 3. Regionale economie als versneller
	 4. Naar een vitaal platteland
Sociaal	 5. Merkbaar beter in het sociaal domein
	 6. Nederland en Migrant goed voorbereid
	 7. Problematische schulden voorkomen en oplossen
Overkoepelend	 8. Goed openbaar bestuur in een veranderende samenleving
	 9. Passende financiële verhoudingen
	 10. Overkoepelende thema's

De opgaven uit het IBP zijn niet nieuw. Op meerdere ambities zijn wij in Alblasserdam met partners ook al aan de slag. Verdere uitwerking van het IBP vraagt dus om te beoordelen wat wij al doen, of verdere intensivering is gewenst en welke rol wij als gemeente daarin hebben en welke rol onze partners. Dit is integraal onderdeel in de doorontwikkeling en verdere uitwerking van onze Samenlevingsagenda 2.0. richting de begroting 2019.

BTW Compensatiefonds

Zoals toegelicht in hoofdstuk 2.2 is de werkwijze van raming van het BCF aangepast. Rekening houdend met onzekerheid hebben wij de inkomsten aflopend geraamd.

Grondstoffenplan

Eind 2016 heeft de raad het grondstoffenplan vastgesteld. Hiermee samenhangend is uitgegaan van besparingen door opbrengsten van de nieuwe wijze van inzamelen. Gezien de landelijke ontwikkelingen op gebied van prijs- en loonstijgingen en tegenvallende opbrengsten op de ingezamelde grondstoffen is de kans aanwezig dat de kosten stijgen en de opbrengsten lager zijn.

Regionale samenwerking / decentralisaties

Regionaal hebben we te maken met flinke tekorten op de inkomensvoorziening. Daarnaast wordt ook steeds duidelijker dat het macro budget voor alle gemeenten tezamen ook tekort schiet. In onze Perspectiefnota volgen wij de schattingen van de SDD die er vanuit gaan dat de tekorten langzamerhand zullen teruglopen (door minder uitgaven en/of meer inkomsten van het Rijk).

Ook bij de Dienst Jeugd & Gezondheid zijn er risico's. In hun aanbiedingsbrief bij de begroting 2019 houden ze het tekort "voorzichtigheidshalve" ook aan voor 2020-2022. Omdat wij van mening zijn dat we de tekorten niet structureel kunnen dragen, gaan wij er voorlopig vanuit dat die tekorten in 4 jaar worden teruggedrongen volgens eerdere bestuurlijke afspraken.

Meerdere ambtelijke stukken die recent beschikbaar zijn gekomen geven signalen af zonder verder maatregelen significante tekorten ontstaan op Wmo en de tekorten op de Jeugd verder toenemen.

De tekorten bij Drechtwerk in de begroting 2018 nemen toe. Deze cijfers hebben wij in deze Perspectiefnota verwerkt. Dit blijkt een landelijke trend te zijn. Onzeker is hoe zich dit op lange termijn gaat ontwikkelen.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de actuele beschrijving in de jaarstukken 2017, waaruit blijkt dat ons weerstandsvermogen hoger is dan ons gewogen risico.

3. Uiteenzetting financiële positie

De financiële positie van een gemeente is niet alleen uit de balans af te lezen. Om een goed beeld van de financiële positie van een gemeente te krijgen, zijn meerdere kengetallen relevant. In de verschillende paragrafen is nadere informatie opgenomen over onder meer het risicoprofiel, het weerstandsvermogen, de schuldpositie, het beheer van kapitaalgoederen en het grondbeleid. Op grond van deze informatie kan een totaal beeld van de financiële positie van een gemeente worden gevormd.

Een aantal belangrijke kengetallen voor de financiële positie van de gemeente Alblasserdam is als volgt samen te vatten:

Indicator	Gunstig	Neutraal	Ongunstig
Structureel sluitende begroting	Doelstelling Begroting 2019 **	PPN 2019 *	
Weerstandsvermogen	Jaarrekening 2017		
Schuldpositie	Jaarrekening 2017		

Structureel sluitende begroting

Normering volgens eigen beleid:

- *Gunstig:* alle jaren zijn individueel 'structureel' sluitend
- *Neutraal:* alle jaren zijn per saldo 'structureel' sluitend
- *Ongunstig:* geen 'structureel' sluitende begroting

In hoofdstuk 2 is het meerjarenperspectief voor de begroting 2019-2022 weergegeven. Er is in deze PPN2019 geen sprake van een structureel sluitende begroting. Zoals in de Begroting 2018 al aangekondigd moeten wij deze collegeperiode als gevolg van het afschaffen van precario op kabels en leidingen het wegvallen van een 'structurele' opbrengst van € 575.000 opvangen. Dat is nog los van de uitdagingen om de tekorten op het sociaal domein op te vangen binnen de nieuwe financiële verhoudingen met het Rijk. Wij staan een solide financieel beleid voor, maar moeten ook realistisch zijn. Het opvangen van het wegvallen van structurele opbrengsten van deze omvang vraagt ook tijd. In de jaren 2019 tot en met 2021 kunnen wij deze opbrengsten nog realiseren, maar zijn ze 'incidenteel' van aard. Vanaf het jaar 2022 is het niet meer toegestaan om de precario op kabels en leidingen op te leggen. Wij stellen voor om de collegeperiode 2018-2022 te benutten om het wegvallen van de structurele opbrengsten uit precario op kabels en leidingen op te vangen binnen de volgende financiële kaderstelling:

- In de jaren 2019 tot en met 2021 streven wij naar een sluitende begroting, maar staan wij een geraamd structureel resultaat toe van maximaal +/- € 575.000;
- Vanaf het jaar 2022 dient de begroting ook structureel sluitend te zijn.

*) vanwege de bijzondere situatie rondom precario beschouwen wij deze indicator als neutraal in de PPN 2019.

**) als we voldoen aan de hierboven beschreven financiële kaderstelling beschouwen wij de indicator als gunstig in 2019

Voldoende weerstandsvermogen

Normering volgens eigen beleid:

- **Gunstig:** weerstandsratio (algemeen) voldoet in alle jaren aan streefwaarde van minimaal 1,4 en weerstandsratio grondexploitatie is minimaal 1,0
- **Neutraal:** weerstandsratio (algemeen) voldoet niet in alle jaren aan streefwaarde van minimaal 1,4, maar is wel minimaal 1,0 en weerstandsratio grondexploitatie is minimaal 1,0
- **Ongunstig:** weerstandsratio (algemeen) is in één of meerdere jaren kleiner dan 1,0

In het coalitieakkoord 'Alblasserdam: dorp met karakter' is als uitgangspunt opgenomen dat wij streven naar een ratio van het weerstandsvermogen van minimaal 1,4. Dit betekent dat de buffer 1,4 maal de bekende risico's afdekken.

Uit de begroting 2018 en de conceptjaarrekening 2017 blijkt het volgende (meerjaren)perspectief ten aanzien van de weerstandsratio:

Concept jaarrekening 2017 incl. concept collegevoorstel		Begroting 2018					
		↓					
Bedragen * 1.000		2017	2017	2018	2019	2020	2021
Weerstandscapaciteit	Algemeen	9.530	8.053	6.996	6.759	6.644	6.652
	Grondexploitaties	1.373	996	221	221	221	221
	Totaal	10.903	9.049	7.217	6.980	6.865	6.873
Risicoprofiel	Algemeen	3.335	2.711	3.340	3.340	3.340	3.340
	Grondexploitatie	-	-	-	-	-	-
	Totaal	3.335	2.711	3.340	3.340	3.340	3.340
Weerstandsratio	Algemeen	2,9	3,0	2,1	2,0	2,0	2,0
	Grondexploitatie	max	max	max	max	max	max
	Totaal	3,3	3,3	2,2	2,1	2,1	2,1

De mutaties uit de 1^e Burap 2018 en de Perspectiefnota 2019 en hebben een beperkt nadelige impact op het weerstandsvermogen. De verhoging van risico's geeft een neerwaartse druk op de weerstandsratio. Bij de begroting 2019 zal een volledig geactualiseerd beeld worden gepresenteerd. Vooralsnog is het de verwachting dat de weerstandratio ruim boven de minimale streefwaarde van 1,4 blijft.

Schuldpositie

Normering op grond van normen afgeleid van Europese normen:

- *Debt ratio:* *kleiner dan 80%. Een debt ratio van 80% of hoger geeft aan dat het bezit met zeer veel schulden is belast.*
- *Netto schuld / inkomsten:* *kleiner dan 100% (stoplicht op oranje) en 130% (stoplicht op rood). De netto schuld gedeeld door de inkomsten geeft een indicatie voor de mate waarin een gemeente de rentelasten kan dekken door voldoende inkomsten.*

Voor de schuldpositie zullen wij in de begroting 2019 de meerjarige ontwikkeling van de schuldpositie in beeld brengen.

4. Van Perspectiefnota naar begroting

4.1 Financieel perspectief 2019-2022

Uit deze Perspectiefnota 2019 blijkt het volgende financieel perspectief:

- Een hogere algemene uitkering en dus een situatie van Trap op.
- Lokale autonome ontwikkelingen en ambities en de benodigde uitvoeringskracht leggen een beslag op deze extra middelen.
- Voor een deel worden die gedekt vanuit ruimte van de vorige Samenlevingsagenda.
- De extra middelen die op grond van de primaire begrotingen 2019 door gemeenschappelijke regelingen worden gevraagd leggen opnieuw een groot beslag op onze begroting.
- Dit levert een beeld op met ruimte in de jaren 2019-2021 en een tekort in het jaar 2022.
- Het open en uitnodigende karakter vanuit het coalitieakkoord wordt nadrukkelijk meegenomen in het Samenlevingsagenda 2.0. Dat betekent dat vanaf het begin het programma niet voor vier jaar geheel wordt ingevuld.

Het college ziet mogelijkheden om te komen tot een sluitende begroting 2019 en een structureel sluitend perspectief 2022 langs de lijnen 'sturing verbonden partijen', 'ontschotting', 'nieuw voor oud' en 'nationale lobby sociaal domein'.

Sturing verbonden partijen

We willen sterk blijven sturen op de budgetten voor gemeenschappelijke regelingen. Van verbonden partijen verwachten wij dat ze zoeken naar maatregelen om de gemeentelijke uitgaven naar beneden bij te stellen. Wij zullen dit agenderen bij andere deelnemende gemeenten en zoveel mogelijk samen met hen (bij)sturen op de gemeenschappelijke regelingen.

Nieuw voor oud (focus op sporen)

We willen kritisch kijken naar bestaande budgetten. Bij nieuwe initiatieven beoordelen wij ook welke bestaande activiteiten wij kunnen stoppen of verminderen. Als het Rijk nieuwe of meer middelen beschikbaar stelt, kijken wij kritisch of wij voor deze doelen zelf uit eigen middelen al activiteiten hebben opgezet. De focus voor de komende jaren zal liggen op de realisatie van de ambities van de sporen binnen de Samenlevingsagenda.

Nationale lobby sociaal domein

We zetten ons (samen met de Drechtsteden) in voor een nationale lobby en willen hierbij druk zetten op meer budget voor het sociaal domein.

Ontschotting sociaal domein

Onze inwoners hebben vaak te maken met de verschillende wetten in het sociale domein. Als kinderen bijvoorbeeld 18 jaar worden, vallen ze niet langer onder reikwijdte van de Jeugdwet, maar krijgen zij zo nodig ondersteuning op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Om de hulp aan deze jongeren te continueren en geen gaten te laten vallen, moeten we samenhangend beleid voeren en ontschot werken, we halen de schotten in de uitvoering van de wetten en onze maatschappelijke opgaven weg en werken integraal. We streven daarbij ook naar een financieel effect.

4.2 Programma's

Er wordt voorgesteld om te werken met in ieder geval de programma's:

- Actiever en zorgzamer
- Buiten beter
- Beter wonen
- Bereikbaarder
- Ondernemender

Richting begroting werken we nog een aantal ondersteunende programma's uit.

Het geheel van deze programma's (sporen) is de samenlevingsagenda van Alblasserdam. De gemeente heeft een aandeel in deze samenlevingsagenda, maar is op vele terreinen niet degene die de agenda voor 100% bepaalt. Dit zal per thema of onderwerp verschillend zijn. Het gaat om coproductie en samenwerking met partners, bewoners en bedrijfsleven om gezamenlijk resultaten te behalen die bijdrage aan de gemeenschap van Alblasserdam als geheel.

4.3 Planning

De Perspectiefnota wordt behandeld in de raad tijdens de Algemene beschouwingen op 10 juli 2018. In het lokaal-democratisch proces heeft de raad de taak en verantwoordelijkheid van richting geven aan het college, wij kijken er naar uit de discussie met u te voeren over het financieel beeld en de lijnen die het college ziet om te komen tot een structureel sluitende begroting 2019.

De behandeling van de begroting 2019 staat gepland op 13 november 2018.